

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 37 (625).

П'ЯТНИЦЯ,

18

ГРУДНЯ
1959 року

Ціна 20 коп.

п. 860023

Залікова сесія розпочалася.
Організоване її проведення є за-
порукою успішного складання ек-
заменів.

ШКОЛУ КОМСОМОЛЬСЬКОГО АКТИВУ ВІДКРИТО

14 грудня відбулося перше за-
няття в школі комсомольського ак-
тиву. Воно було присвячене пита-
нням ролі комсомольських організа-
цій під час сесії.

З доповіддю виступив в. о. рек-
тора університету С. М. Ковбасюк.

Він детально зупинився на тих
серйозних завданнях, які стоять
перед комсомольською організаці-
єю університету в час зимової ек-
заменаційної сесії, знайомить ак-
тивістів з основними положеннями
ходу сесії. С. М. Ковбасюк звертає
увагу на організаційний момент в
проведенні сесії. Наводить при-
клади недисциплінованості, які ма-
ли місце на факультетах. Недавно
на II курсі філологічного факуль-
тету, наприклад, в день заліку з
100 чоловік на першу годину лек-
ції не прийшло 28 чоловік, а на
другу — 25. Доповідач зосере-
джує увагу активістів також на
підготовці до екзаменів студентів
першого курсу, особливо вироб-
ничників.

Після доповіді багато активістів
виявили бажання виступити, поді-
литися своїм досвідом роботи з то-
варями. Бажаючи було так ба-
гато, що не всім вдалося вислови-
тися в цей день. Понад 3 години
тривало перше заняття школи.

Ми коротко подаємо найцікавіші
виступи на першому занятті.

ВОЛОДИМИР КОВАЛЬ — се-
кретар комсомольської організації
біофаку:

— Багато активістів замислює-
ться над тим, як підтягнути від-
стаючих, як добитися, щоб їх на
факультеті не було. Над цими пи-
таннями думали й ми. Використо-
вуємо різні методи. По-перше, при-
мушуємо ледарів працювати. Ви-
кликаємо на факультетське бюро,
тактовно, а інколи суворо питаємо
про причини поганої успішності, в
разі потреби пропонуємо допомогу.
Якщо студент не встигає через те,
що йому важко, йому починає до-
помагати хтось з однокурсників.
Цю допомогу організує комсо-
мольське бюро групи або курсу.
Через певний час він звітує на бю-
ро про результати своєї роботи.

У нас чимало студентів не скла-
ли літню сесію. У вересні цього
року прізвища цих студентів були
внесені до списку боржників, який
був вивішений на факультеті. Че-
рез два-три тижні список довелося
зняти, бо в ньому не залишилося
жодного прізвища.

Погані були справи у четверто-
курсників на спецафедрі. Ми зі-
брали комсомольські збори цього
курсу, запросили всіх викладачів
спецафедри. Поговорили відверт,
і не тільки про те, що важко, а й
про те, як самі четвертокурсники
утруднюють собі справу, не готую-
чись систематично, пропускаючи

Ми використовуємо ще один за-
сіб. Перед святами батькам сту-
дентів-відмінників, наших активі-
стів надсилали листи з подякою за
виховання дітей і, навпаки, бать-
кам ледарів, прогульників писали
листи, в яких розповідали про по-
ведінку їх дітей. І це виявилось
чи не найрадикальнішою мірою.

ЄВГЕН ГЛУШКОВ — член ком-
сомольського бюро фізмату:

— Дуже погані справи у нас на
першому курсі. Правда, першо-
курсники сесії ще не склали, але
результати колоквиумів і семінар-
ських занять красномовно говорять
про можливість величезного про-
валу.

На першому курсі фізиків не бу-
ло ще жодних комсомольських
зборів, на яких би обговорювалося
питання про підготовку до сесії.

Хвилює нас і IV курс фізиків.
Тут навчаються чотири члени фа-
культетського бюро, члени редко-
легії, активісти. Однак на курсі до
цього часу ще є боржники.

Примітка: Виступ Глушкова ні-
чого цікавого не становить. Ми на-
вели його лише для того, щоб про-
демонструвати, як комсомольським
активістам не слід працювати. В
словах Глушкова відчувається ли-
ше розгубленість з приводу наяв-
ності загрозливих фактів. Справді,
чому б йому, членові комсомоль-
ського бюро факультету, замість
того, щоб обурюватись, що у пер-
шокурсників не було жодних ком-
сомольських зборів, не поставити
питання про це на бюро і не про-
вести збори?

Д. І. ПОЛІЩУК — заступник
декана фізико-математичного фа-
культету.

— Нас дуже радує третій курс
математиків (комсорг — Валя Ча-
пала). Це, мабуть, найкращий курс
зараз на фізматі. А рік тому це
був найгірший курс.

Є у нас на п'ятому курсі сту-
дентка Цуркан. З року в рік вона
не складала сесії. Навіть в цьому
році не складала заліку з квантової

механіки. Дивно, чому не зверта-
ють на неї уваги її однокурсники.

НІНА ПЛОТКІНА — заступник
секретаря комітету комсомолу.

— Запитаєш іноді активіста:
«Що ти зараз робиш?» — «Не
знаю... «Нічого». Це дивно. Адже
наше завдання так розподіляти
свій час, щоб не марнувати ні хви-
лини, щоб завжди чимось був зай-
нятий.

— Хорошим виховним засобом є
літучки-п'ятихвилинки. Провинив-
ся студент — на перерві зібрати
актив курсу, розібрати справу.
І так завжди. Після цього това-
риш не пропустить лекції, обов'яз-
ково підготується до семінару, ви-
конає комсомольське доручення.
П'ятихвилинки нам потрібні, бо
інакше всі свої біжучі справи ком-
сомольські організації звалюють
на деканати.

Непогано, коли перед заліком чи
екзаменом студенти курсу збираю-
ться групами і повторюють матері-
ал разом.

АНТОНІНА МИКОЛАЄНКО —
студентка III курсу географічного
факультету.

— Хочеться сказати про велику
роль стінних газет, бойових лист-
ків, блискавок під час сесії і при
підготовці до неї. Ми під час ек-
заменів регулярно випускаємо бо-
йові листки і стінну газету.

**

Початок роботи школи комсо-
мольського активу — явище від-
радне, і його можна тільки вітати.
Однак треба вказати й на деякі
недоліки першого заняття. По-пер-
ше, на заняття прийшли не всі
комсомольські активісти. По-друге,
воно не носило характеру занять.
Виступи активістів та викладачів
були такими, як промови з трибу-
ни будь-яких зборів; не було ре-
тельно продуманої програми на-
вчання.

Ю. ШЕПЕЛЄВ.

ГОТУЙТЕСЯ ДО НОВОРІЧНОГО БАЛ-МАСКАРАДУ

Друзі! 29 грудня університет організує новоріч-
ний костюмований бал в українському театрі! Від
вас вимагаються лише дві речі — посмішка і трохи
фантазії, тому що квиток на вечір одержить лише
той, хто буде мати костюм чи повну маску!

— А коли вся наша група буде в костюмах?
Відповідаємо: вся група одержить квитки плюс
груповий приз — програвач для ваших вечорів. По-
годжуєтесь?

Купуйте маски звірів і інсценуйте байки Крило-
ва та Михалкова, і ви заслужите нагороду.

Призи одержать і ті, хто зшиє оригінальний ко-
стюм своїми руками. Ваші побажання, ідеї, претензії
надсилайте на адресу студклубу.

ГОТУЙТЕСЯ ГОТУЙТЕСЯ ГОТУЙТЕСЯ!!!

ЗАЛІК З АТЕЇЗМУ

На хімічному факультеті розпо-
чалася залікова сесія. Складено
перший залік з атеїзму. Підготува-
лися до нього добре. Про це свід-
чать змістовні відповіді багатьох
студентів-хіміків. Недалеко той
час, коли вони набуті знання ви-
користовуватимуть для викриття
релігії і її «чудес».

А зараз вони серйозно готуються
до заліків і семінарів з основ ате-
їзму, вивчають першоджерела і
додаткову літературу, рекомендо-
вану програмою. Інтересними були
відповіді китайських студентів, які
розповідали про релігії Китаю, про
атеїстичну пропаганду в КНР і т. д.
Студентка Чжу Лі-лань розповіла,
наприклад, як їй довелося до ре-
волюції в Китаї вчитися в школі,
де кожної суботи їх примушували

молитися і вивчати «Закон божий».
Лі-лань розповіла, як внаслідок
глибоких демократичних перетво-
рень в країні змінилося ставлення
до релігії. Тепер люди в Китаї спі-
вають:

«Хай гори схиляють голови,
Хай ріки схиляють голови,
Я — сам бог!»

Запам'яталися відповіді Вен Бай-
ченя, Ді Фу-бао, Ван Цін-тая.

В своїх відповідях студенти вка-
зували на значення хімії, періодич-
ного закону Д. І. Менделєєва для
атеїстичної пропаганди. Особливо
аргументованими були відповіді
студентів Тимінського, Івіна, Гав-
рилюка, Іашвілі, Сомик, Левіної
та інших.

І. Г. БАТЮК.

НЕЗАБАРОМ СЕСІЯ—ПЕРША В ЖИТТІ

Багато уваги ми приділяємо під-
готовці до семінарів з історії
КПРС, які веде доцент Д. С. Бель-
фор. Вивчаючи історію нашої партії,
ми порівнюємо її з сучасністю,
пов'язуємо з подіями сьогоден-
ного дня. До семінарів готуємо
реферати, обговорюємо їх. Дуже
допомагають нам систематичні
консультації викладача. Добре від-
повідають на семінарах студенти
Белаш, Корінна, Терюкалов, Сав-
ченко та інші.

Змістовні у нас і практичні за-
няття з сучасної російської мови
та мовознавства. Викладачі М. О.
Рудяков та Н. Г. Рядченко багато

зусиль прикладають до того, щоб
заняття принесли нам якомога
більше користі. Перша контрольна
робота з мовознавства показала,
що студенти нашого курсу набу-
вають на практичних заняттях
грунтовних знань.

Викладачі у нас вимогливі. Пі-
сля кожної відповіді студента на
практичних чи семінарських занят-
тях вони детально аналізують
сказане. Кожний, хто виступає,
знає помилки і хороші сторони
свого виступу. Це допомагає в під-
готовці до майбутнього заняття.

Р. ФЕДЕНЬОВ,

студент I курсу філфаку.

ДЕЯКІ ПІДСУМКИ І ЗАВДАННЯ

За останні дев'ять років в уні-
верситеті було підготовлено 3245
розрядників з різних видів спорту,
в тому числі 7 майстрів спорту
СРСР і 158 першорозрядників.
Найбільше спортсменів-першороз-
рядників підготували викладачі фі-
зичного виховання К. А. Полонець,
Б. Я. Калинин, А. І. Шустер, В. А.
Галайчук та інші.

Навесні цього року кафедра фі-
зичного виховання розробила пер-
спективний план, за яким передба-
чено в нинішньому семіріччі
(1959—1965) підготувати 3305 роз-
рядників, в тому числі майстрів
спорту СРСР — 25 чоловік і пер-
шорозрядників — 300.

Отже, намічається підготовка
спортсменів вищих розрядів у
2—3 рази більша, ніж за останні
дев'ять років, і це вимагатиме мак-
симального напруження зусиль як
з боку студентів, що тренуються в
розрядних групах, так і з боку ви-
кладачів спортивних секцій, які за-
безпечують підготовку студентів
до відповідного розряду спортив-
ної кваліфікації.

Необхідно врахувати, що підго-
товка спортсменів III розряду про-

ходить, головним чином, за раху-
нок студентів I курсу, II розряду—
за рахунок студентів II і III кур-
сів, які виконали III розряд, а під-
готовка спортсменів I розряду і
майстрів спорту відбувається за
рахунок студентів IV і V курсів,
які відповідно виконали II і I роз-
ряди. Звідси висновок: для того,
щоб підготовка спортсменів вищих
розрядів проходила нормально, а
наші плани здійснювалися вчасно,
необхідно, щоб студенти, які вико-
нали III, а тим більше II і I спор-
тивний розряд, не лише не припи-
няли навчально-тренувальних за-
нять, як це у нас часто буває, а,
навпаки, посилювали їх, прагнучи
досягнути наступного спортивного
розряду.

Комітет комсомолу університету
не може стояти осторонь цього
складного і важливого завдання,
він повинен відігравати тут провід-
ну роль і взяти підготовку спорт-
сменів-розрядників під свій конт-
роль.

О. І. КОЗИРЄВ,
завідуючий кафедрою
фізкультури і спорту.

ПРО РОБОТУ З МОЛОДИМИ КОМУНІСТАМИ

Одним з найбільш відповідальних завдань первинної партійної організації є робота по вихованню молодих комуністів. Найдійовішою формою виховання молодих комуністів є залучення їх до активної громадської роботи шляхом закріплення за ними постійних партійних доручень.

На історичному факультеті 12 молодих комуністів. З них 6 членів КПРС, а решта — кандидати в члени КПРС. Більшість з комуністів мають постійні доручення.

Комуніст Н. Варбанець — проф. орг групи, бере активну участь в художній самодіяльності, П. Кліщевський — комсорг II курсу. Сумлінно виконує свої обов'язки голова ДТСААФ В. М'ясоєдов.

Комуністи М. Шойхет, В. Сторчило, В. Шевченко працюють в комітеті ЛКСМУ університету. Хорошим організатором і сумлінним студентом є староста I курсу О. Березуцький.

Одним із недоліків в роботі з молодими комуністами є те, що не всі вони мають постійні доручення. Особливо важливо давати по-

стійні доручення кандидатам в члени КПРС, щоб мати змогу перевірити, чи гідні ці товариші стати членами КПРС.

Партійному бюро істфаку треба звернути увагу на індивідуальну роботу з молодими комуністами. Необхідно посилювати контроль за виконанням комуністами доручень.

Проявом недостатньої роботи партійного бюро є й той факт, що переважна частина молодих комуністів I курсу не є зразком для інших студентів у навчанні та поведінці. Так, парторг групи I курсу Дука — пасивний під час семінарів та практичних занять, має ряд пропусків.

Партбюро істфаку заслухало звіт комуністів II курсу про виконання партійних доручень, успішність та дисципліну. Обов'язком партійної організації історичного факультету є допомогти нашим молодим комуністам стати справжніми комуністами-ленінцями.

О. НЕЧИТАЙЛО.

ЯК ЖЕ ВИХОВУВАТИ ЛЮДИНУ?

Багато, дуже багато хороших комсомольців в нашому університеті, але, на жаль, є й такі, що ганьблять звання комсомольця, плямують честь нашого університету.

— «Таких історій ще не було на геофаці», — говорили на засіданні комсомольського бюро географічного факультету і студенти, і викладачі факультету, коли обговорювали поведінку студенток I курсу Мочалової і Сидоркіної. На жаль, історія ця відома уже не лише в університеті, а й далеко за його межами.

Що ж це за історія?

День 42 роковин Великого Жовтня всі радянські люди відзначили, як велике свято. «Відзначили» його й Мочалова та Сидоркіна. Сімнадцятирічні дівчата пішли святкувати цей день «в компанію».

— Яку?

На це запитання не змогли б від-

повісти навіть самі дівчата. Дуже мало вони знали цю «компанію».

— Як гуляли?

Дівчата погано це пам'ятають. Мочалова ж зовсім не може відповісти: я, мов, була дуже п'яна, не дивуйтесь, що не пам'ятаю. В «компанії» гуляли до години ночі, а «догулювати» вирішили в гуртожитку.

Цю справу розглядали на засіданні комсомольського бюро. «Виключити Мочалову і Сидоркіну із комсомолу і просити ректора про виключення їх з університету», — таке рішення одностайно прийнято членами бюро факультету.

Сидоркіна і Мочалова за перші ж два місяці перебування в університеті встигли зарекомендувати себе поганими комсомолками і далеко не кращими студентками. Для чого ж тримати їх в університеті? Адже через п'ять років вони підуть в школу, будуть виховувати дітей. Хто буде вдячним університетові за таких вихователів?

Була й інша думка — залишити Сидоркіну і Мочалову в університеті і виховувати їх. Але згадаймо приклад з студенткою IV курсу геофаку Закаціолою. Курс, мабуть, більше хвилювався за неї, ніж вона сама. З Закаціолою говорили і по-дружньому, і критикували на зборах, а вона слухала і думала, що отак «під шумок» і закінчити університет можна. Та її все-таки з університету виключили. Зараз Закаціола працює на будівництві. Хай попрацює, покаже, на що вона здібна. Принесе хорошу характеристику — повернеться до університету. Хіба це не виховання?

Більше трьох років «виховува-

ли» Пищальникову, студентку біологічного факультету, а на IV курсі виключили з університету як людину, що не може залишитися ні в університеті, ні в комсомолі. З нею говорили, переконували, доводили, а вона у відповідь на це ще більше лекцій пропускала, гуляла ночами, вкрала у подруги годинник.

Виховувати, звичайно, потрібно. І наша комсомольська організація виховує і виховала багато хороших людей, багатьом допомагала у важку хвилину, підтримувала, коли людина спотикалася.

Але не можна ж університет перетворити в школу для «важковиховуваних», де щоразу потрібно опікати 20—30 чоловік, слідкуючи за кожним їхнім кроком, а вони за ломаний грин не вважають турботу товаришів, не хочуть вчитися, не хочуть відповідати за свої вчинки.

Багато залежить від колективу, від людей, з якими живе людина. Але буває й так, що декілька років люди вчать разом, а знають один про одного дуже мало, інколи лише те, чи встигає, чи ні той або інший студент. Такий колектив навряд чи зможе правильно виховувати своїх членів.

Часто задають питання: «Ну, скажіть, як його виховати?»

Було б добре, коли б на сторінках нашої газети комсомольці різних курсів і факультетів розповіли про форми виховання на їхньому курсі, поділилися думками з цього приводу, тобто дали відповідь на це хвилююче питання.

Н. ПЛОТКІНА.

ПЕРШИЙ ЗАХИСТ

1 грудня на засіданні кафедри фізичної географії відбувся перший в нинішньому році захист дипломної роботи. Дипломантка С. Булгакова подала до захисту роботу з фізгеографії Ізмаїльського району. Дипломантка збрала цікаві матеріали про роботу Дунайської дельти, про Дунайський лиман та Дунайську рівнину, дала змістовну характеристику природних типів місцевості Ізмаїльщини та їх господарського використання.

В НАРОДНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

26 листопада 1959 року на факультетах Іванівського народного університету прочитані такі лекції: професора М. П. Савчука «Про імуналогію захворювання тварин», професора О. Р. Пренделя «Про риборозведення в колгоспах», доцента Д. М. Богуненка «Про міжнародне становище».

Увечері в Будинку культури відбулась публічна лекція на тему: «Про міжнародне становище».

Були присутні 400 чоловік.

ГУРТОК СЕРБО-ХОРВАТСЬКОЇ МОВИ

На філологічному факультеті працює гурток по вивченню сербо-хорватської мови. Гуртком керує Ф. Ф. Медведєв. На засіданнях гурткивці вивчають лексику і граматику сербо-хорватської мови.

Це дуже важливо й корисно для філологів. Вивчаючи сербо-хорватську мову, студенти поглиблюють свої знання в галузі слов'янських мов та історичної граматики. В роботі гуртка беруть участь студенти старших курсів.

СПОРТИВНИЙ ВЕЧІР ФІЛОЛОГІВ

Цікаво провели свій вечір спортсмени філологічного факультету. Після підведення підсумків спортивного року на факультеті кращим спортсменом були вручені грамоти чемпіонів факультетської спартакиади. З захопленням аплодували присутні нагородженим В. Якубу, Л. Мідько, Віктору Морозу, Д. Яні, А. Ліщенкові, М. Пасіниченкові, А. Петечинському, згадуючи дні спартакиади.

Сподобались студентам виступи

гімнастів-розрядників Л. Пейчевої, А. Стефанової, Ю. Кубекова і А. Коломіїця та показовий бій боксерів. А в цей час у вільному кутку спортзалу тривав незвичайний матч. Це шахіст філфаку В. Якуб давав сеанс одночасової гри на десяти дошках. Він переміг своїх суперників з рахунком 7,5:2,5. На закінчення вечора була проведена спортивна вікторина.

Г. АНАТОЛЕНКО.

Більше трьох років «виховува-

ДО 100-РІЧЧЯ УНІВЕРСИТЕТУ

ВИВЧИТИ ТА НАПИСАТИ ІСТОРІЮ НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В зв'язку з наближенням сторіччя університету (13 травня 1965 р.) Вчена рада університету створила із представників вчених факультетів спеціальну комісію, на яку поклала завдання розробити план заходів по вивченню та написанню історії університету.

Зараз комісія розробила проект такого плану і розіслала всім факультетам та кафедрам суспільних наук на обговорення.

Проектом плану заходів передбачено, перш за все, переглянути на всіх кафедрах і факультетах плани наукової роботи, включивши до них питання, зв'язані з вивченням історії розвитку науки, учбового процесу, методів викладання, суспільно-політичного руху, історії кафедр, факультетів та університету в цілому. Надалі ці питання мусять бути обов'язковою складовою частиною плану наукової роботи.

Передбачено організувати на кафедрах написання спогадів про діяльність видатних вчених університету, про участь студентів та викладачів університету в революційно-демократичному русі, про роботу університету за Радянської влади (період громадянської війни, відбудовчий період, довоєнні п'ятирічки, роки Великої Вітчизняної війни, післявоєнний період).

В 1960 році передбачено видати збірник документів «Революційно-демократичний рух в Одеському

(Новоросійському) університеті 1865—1917 рр.», який вже підготовлений до друку кафедрами історії СРСР та історії УРСР спільно з Обласним державним архівом.

Передбачено планувати та видавати міжфакультетські тематичні збірники наукових робіт з питань історії університету, систематично друкувати в багатотиражній газеті «За наукові кадри» статті або спогади, зв'язані з історією університету, роботою вчених та вихованців університету.

Вважається доцільним видати в 1961—1962 рр. короткий нарис з історії університету, в якому, з урахунку на масового читача, в загальних рисах висвітлити учбову, наукову роботу та суспільно-політичне життя університету, починаючи з часу заснування до наших днів, а також спогади про роботу видатних вчених та вихованців університету.

На допомогу вченим, які працюють над питаннями історії університету, наукова бібліотека має розробити та розіслати всім факультетам бібліографію з історії університету, впорядкувати каталог друкованих праць вчених університету, організувати виставку цих праць.

Всю роботу по вивченню та написанню ґрунтовної історії універ-

ситету, яку на основі попереднього вивчення на кафедрах, факультетах та в наукових установах окремих проблем буде провадити спеціальна авторська та редакційна комісія із представників факультетів і кафедр історії (її буде створено не пізніше початку 1962 р.), потрібно закінчити в жовтні 1964 року. В квітні 1965 року праця має вийти з друку.

Передбачається скласти та видати в 1964 році «Біографічний словник професорів і викладачів Одеського (Новоросійського) університету за сто років його існування», який в певній мірі вже розроблений працівниками наукової бібліотеки.

ГОТУЄМОСЬ КОЛЕКТИВНО

Підготовка до сесії на II курсі фізиків у розпалі. За останні десять днів у всіх академічних групах пройшли комсомольські збори на тему: «Як ти підготувався до зимової екзаменаційної сесії?». На цих зборах було вирішено провести низку заходів, спрямованих на підготовку до сесії. Так, комсомольці I групи вирішили зібратися по п'ятницях, щоб колективно готуватися до заліку з основ виробництва. На цих п'ятницях ми будемо перевіряти один у одного кон-

Комісія розробила проект планів короткого нариску історії університету і ґрунтовної монографії на цю ж тему, а також проект плану «Біографічного словника», які розіслала на обговорення факультетам.

Такий коротко зміст проекту плану заходів по вивченню та написанню історії університету.

Складаючи проект, комісія виходила з того, що в написанні історії університету візьме участь максимальна кількість науковців. Лише спільними зусиллями можна написати ґрунтовну історію університету, яка, на жаль, вивчена дуже мало і ще чекає своїх дослідників.

Доц. П. НЕКРАСОВ, голова комісії по складанню історії Одеського університету.

спекти, розв'язувати важкі питання. Студенти вирішили також колективно готуватися до заліку з математичного факультету. Багато студентів нашого курсу вже склали залік з фізпрактикуму. Врахувавши помилки, які мали місце у нас під час минулих сесій, ми вирішили зимову екзаменаційну сесію скласти значно краще.

Р. АВЕРБУХ, студент II курсу фізико-математичного факультету.

ПРОДОВЖУЄМО РОЗМОВУ ПРО ПЕДАГОГІЧНУ МАЙСТЕРНІСТЬ

Газета «За наукові кадри» розпочала обговорення дуже важливої теми про підвищення якості лекцій і педагогічної майстерності.

Пропозиції, які були внесені і обговорені в статтях викладача Г. П. Збандута, доцентів К. Д. Петряєва і К. А. Повітчаной, цілком справедливі. Мені б хотілося вказати ще на деякі моменти, які також пов'язані з цією дуже важливою для вузів темою.

Не викликає сумнівів, що в лекціях потрібно висвітлювати стан даної науки і в зарубіжних країнах, для чого необхідно використовувати іноземну літературу. Але до цього слід додати, що використання повинно бути критичним. Хто-хто, а біологи добре знають, наскільки часто під виглядом «найновіших даних» підносяться старі ідеологічні теорії. І особливо неприємно те, що наші видавництва іноді випускають переклади іноземних робіт, які пропагують ідеалізм і метафізику. Це можна проілюструвати на прикладі.

В 1959 році перекладено і випущено в світ брошуру Шарлотти Ауербах «Генетика в атомному віці». Недосвідчений читач (студент а, можливо, й викладач), беручи в руки книгу, думає, що коли мова в ній йде про атомний вік, то й генетика сучасна. А насправді в названій брошурі подаються застарілі уявлення про механізм спадковості з позицій морганізму. І ця «макулатура» випускається тиражем в 22 тисячі екземплярів! Звичайно, подібним «шедевром» іноземної літератури не слід користуватися для поліпшення якості лекцій.

Очевидно, при використанні робіт іноземних авторів необхідно пам'ятати про єдину правильну критерій цінності тих чи інших положень — чи відповідають вони діалектичному матеріалізму. В протилежному випадку можна мимо волі скотитися до пропаганди ідеалізму і метафізики. В доповіді на сесії Верховної Ради СРСР тов. М. С. Хрущов говорив: «В питанні ідеології ми твердо стояли і будемо стояти, як скеля, на основі марксизму-ленінізму». Викладачі вузів повинні завжди керуватися цим.

До речі, слід сказати, що не лише ті викладачі, які використовують іноземну літературу, а й багато інших без всякої потреби загарцюють свої лекції іноземними словами. Багато вузівських працівників вважає, що без іноземних слів і термінів немов би знижується науковість лекції. Однак боятися цього, мабуть, немає підстав. Ще В. І. Ленін писав: «Чи не час нам оголосити війну вживанню іноземних слів без потреби?». Саме так робив неперевершений лектор К. А. Тімірязев. Він унікав зайвих незрозумілих термінів та іноземних слів. І незважаючи на це, його лекції були високонауковими. Корисно нагадати, що «секрет» високої якості лекцій цього вченого полягав у тому, що в них він зупинявся на найбільш важливих, актуальних питаннях, широко використовував літературу з досліджуваного питання, а де треба, зупинявся на точних перевірених експериментах, завжди пов'язуючи теорію з розв'язанням практичних завдань.

Тімірязев відзначалися чіткістю, логічною послідовністю і точністю викладу. Багатослів'я він пояснював недостатньою розробкою теми і часто наводив слова Гете: «Де немає змісту, там виручають слова».

Висока якість багатьох лекцій, особливо на кафедрах природничих факультетів, залежить від демонстраційного матеріалу. Ось чому, обговорюючи підняту на сторінках газети «За наукові кадри» тему про якість викладання, необхідно зупинитися і на питаннях наочності викладу. Кому не відомо, з якою увагою ставляться студенти до схематичних малюнків, зроблених лектором на дошці. Загальновідома велика позитивна роль таблиць, що ілюструють новий матеріал, а також демонстрація на лекції невеликого експерименту.

Значне місце серед різноманітних форм унаочнення лекції повинно зайняти використання епідеаскопу (демонстрування малюнків, фотографій, діапозитивів), а також навчальних та наукових кінофільмів.

В зв'язку з питанням кінофікації лекцій нарізана необхідність організації в університеті (наприклад, при бібліотеці) фільмотеки, де б за рекомендацією кафедр зберігалися і зберігалися навчальні, наукові і документальні фільми. Це полегшило б використання їх на лекціях в будь-який час.

В статтях, присвячених темі про якість лекцій, справедливо вказувалося на велике значення того, як ставиться лектор до своєї роботи.

Але мені думається, що слід говорити також і про те, яке значення має ставлення до педагогічної роботи не лише самого лектора. Як часто він приходив на заняття в святковому, піднесеному настрої, але перед початком лекції чи під час перерви воно виявляється зіпсованим. Багато питань, які можна було б вирішити і після лекцій, чомусь піднімаються у вказаний час і внаслідок цього увага лектора слабне, думки абстрагуються, настрої і якість лекції, звичайно, знижуються.

Старше покоління вузівських працівників пам'ятає, мабуть, що не так давно вважалося «нехорошим тоном» заважати лекторові зосередитися, відвернути його увагу перед лекцією чи на перерві.

Дуже добре було б відновити цю традицію.

Не завадило б також з метою підвищення якості лекцій не допускати без особливої потреби раптових переносів чи заміни лекцій. Про такі перестановки лекторів іноді повідомляється перед самим дзвоником; про якість таких лекцій і говорити не доводиться.

Безсумнівно, що якість лекцій багато в чому визначає й якість підготовки майбутніх спеціалістів. Підвищення майстерності лекторів, поліпшення якості лекцій — наша спільна справа. Ці питання повинні бути в центрі уваги не лише кожного викладача зокрема, але й громадських організацій та адміністрації університету в цілому.

Професор А. І. ВОРОБИЙОВ.

В НАУКОВИХ ГУРТКАХ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Однією з характерних особливостей роботи наукових гуртків історичного факультету є зростаючий зв'язок з сучасними проблемами історичної науки, з місцевим історичним матеріалом, зв'язок з підприємствами і організаціями міста та області.

Члени гуртків історії КПРС, історії СРСР та історії України розробляють питання розвитку революційних подій в Одесі, глибоко вивчають період колективізації і будівництва соціалізму на Україні, і, зокрема, на Одещині. Збільшується число гуртківців, які працюють в архівах та музеях. Гурток історії України провів недавно

своє засідання в краєзнавчому музеї. На засіданні було заслухано доповідь студентки Шатало — «Смирнов-Ласточкин в Одесі».

В наукових гуртках історичного факультету розробляються також питання, пов'язані з історією братніх соціалістичних країн.

Історію стародавнього періоду нашої Батьківщини на багатому археологічному матеріалі вивчають гуртківці археологічного гуртка.

Недавно на засіданні ради НСТ історичного факультету було заслухано звіт Ю. Ямка про роботу гуртка історії України. Виступаючи і студенти і викладачі висловили

багато цікавих зауважень і порад щодо поліпшення роботи гуртка. На засіданні було поставлено питання про зміцнення зв'язку з науковими установами, заводами і підприємствами міста, про необхідність популяризації історичної науки серед трудящих міста і області. Треба сказати, що розширені засідання ради НСТ, в яких беруть участь керівники і старости наукових гуртків, є хорошим засобом активізації роботи НСТ.

О. ПАРШИКОВ,
студент III курсу
історичного факультету.

На фото: студенти-географи в кабінеті методики географії вчать виготовляти наочні приладдя.

ПРО РОБОТУ ЛАБОРАНТІВ

Робота лаборантів має велике значення для доброї постановки навчального процесу і наукових досліджень, які проводяться на кафедрах.

Специфіка біологічного факультету повинна, звичайно, відбиватися і на специфіці роботи лаборантів цього факультету. На окремих кафедрах можуть бути лаборанти, які мають різні обов'язки. Очевидно, на великих кафедрах можна визнати доцільним виділення одного лаборанта для ведення господарства кафедри.

Деякі лаборанти можуть спеціалізуватися на обслуговуванні навчального процесу, інші ж лаборанти можуть обслуговувати наукову роботу. Але, звичайно, один і той же лаборант може обслуговувати і навчальну і наукову роботу. Який розподіл обов'язків кращий — важко сказати. Він залежить від характеру роботи на кафедрі і від індивідуальних нахилів лаборанта. В одному немає сумніву: незалежно від того, яким з видів роботи не зайнятий лаборант, він повинен, насамперед, любити доведену йому справу, поглиблювати свої знання, відчувати відповідальність, проявляти ініціативу.

Із щорічних звітів кафедр видно, що майже всі лаборанти біологічного факультету беруть участь в науковій роботі. Це значить, що майже всі лаборанти допомагають науковим працівникам у виконанні їхньої наукової тематики. Але далеко не завжди це значить, що лаборанти при цьому поглиблюють і розширюють свої знання, ростуть як майбутні наукові працівники. Це видно хоч би з того, що майже всі лаборанти байдуже ставля-

ться до збагачення своїх знань шляхом відвідування наукових конференцій, якщо вони відбуваються після п'яти годин. Зі жовтня, наприклад, на факультеті відбувся методичний семінар, присвячений 100-річчю дарвінізму. Лаборантів було багато, але о п'ятій годині більшість з них пішла додому. Це ж явище повторилося і на наступному засіданні.

Не кожен лаборант стане в майбутньому кандидатом наук, але це не виключає необхідності наукового росту лаборанта, вивчення ним новинок літератури, освоєння нових приладів і методів дослідження, складання доповідей, рефератів і т. д. І ці критерії повинні знайти відбиток при атестації лаборантів.

Коли лаборант зацікавлений своєю роботою, він і після п'яти годин залишиться, і у вихідний день прогляне наукову літературу... На жаль, як повідомили нас в деканаті, навіть робочий час не використовується лаборантами повністю. Після 4 год. 30 хв. на кафедрі зоології безхребетних і мікробіології нікого з лаборантів немає. На кафедрі зоології безхребетних немає навіть журналу, де б відзначалося, коли прийшов і коли пішов додому лаборант. На кафедрі мікробіології та гідробіології такий журнал є, але реєстрація в ньому ведеться нерегулярно.

З. П. КОЦ.

НОВИЙ КАБІНЕТ МЕТОДИКИ

Для того, щоб вчитель міг прищеплювати учням найрізноманітніші практичні навички з географії, він повинен ними володіти сам. Важливо, щоб викладач географії, який працює в середній школі, міг би сам приготувати саморобний прилад (нівелір, понтограф, сонячний годинник, гномон, екліметр) та різноманітні наочні приладдя (макети, електрифіковану карту, діаграму та ін.) і вмів би навчити цього учнів. З цієї метою для студентів IV—V курсів географічного факультету введено курс, який вчить виготовляти наочні посібники з географії. Студенти вчать тут також обладнувати шкільний географічний майданчик і геофізичний кабінет. Ось чому зараз особливого значення набуває методичний кабінет географії на факультеті. В кабінеті зібрані необхідні посібники і література для проведення педагогічної практики в школах. Тут проводяться й заняття по виготовленню наочних посібників. Кабінет обслуговує також викладачів географії шкіл міста, які приходять сюди за допомогою. Зараз кабінет збагачується наочним приладдям, виготовленим студентами географічного факультету. Частина його буде передана школам міста.

Незабаром в кабінеті працюватиме семінар для вчителів міста по виготовленню наочного приладдя.

О. КІКОТН,
методист кабінету,
Е. СЕДЛЕЦЬКА,
лаборант геофакультету.

Із записної книжки Левка Сатири

ОДИН ЗА ВСІХ

(Бувальщина)

За обов'язком служби мені частенько доводиться бувати в кімнатах студентів. Якось зайшов я у 21-у кімнату чоловічого гуртожитку. З ганчіркою в руках мене зустрів Петро Осадчук. Він ретельно натирав підлогу, витирав пилюку. «Ну, тут нема до чого причепитися», — подумав я і вийшов.

Наступного дня я знову заглянув сюди. Знову чергував Петро Осадчук.

— Ти що, позачерговий наряд одержав? — питаю.

— Та ні... Це ж так... — неохоче відповів він.

Ранком наступного дня я знову відкрив двері двадцять першої кімнати і... не повірив своїм очам. Посеред кімнати з віником в руках знову стояв Петро Осадчук. Під рясною росою кривав його чоло.

Я почував себе чомусь незручно. Петро теж опустил очі.

— Ви чергуєте по тижню кожний? — несміливо запитав я його.

Петро глибоко вдихнув і відповів:

— А в нас ніхто не чергує.

— А ти?

— Та от іноді підмітаю. Неохота ж весь час сидіти по коліна в смітті.

— Хіба ти сам живеш?

— Що ти, Левко! Крім мене, тут

ЩО ЧИТАТИ

Якщо ви хочете відчутти запах Чорного моря, дізнатись про роботу редакції газети «Моряк», полюбськи близько познайомитися з поетами Одеси 20-х років (з Е. Багрицьким, наприклад), взяти кінець повісті Купріна «Гамбринус» і багато-багато інших цікавих і захоплюючих речей, то обов'язково прочитайте чудову, поетичну, хвилюючу повість К. Паустовського «Время больших ожиданий» — 4 книгу з циклу «Повесть о жизни» («Октябрь», №№ 3, 4, 5, 1959 р.).

Питання комуністичного виховання, становлення підростаючого покоління все більше й більше привертають до себе увагу нашої громадськості.

В журналі «Москва» (№№ 4, 5, 10, 11, 1959 р.) друкується повість Г. Медінського, в якій розповідається про долю школяра А. Шелестова, який в силу ряду обставин, потрапив в шайку карних злочинців, і про те, як цей хлопчина з невдало розпочатим життям був повернений на чесний шлях, як йому допомогли відновити свою честь. Повість так і називається — «Честь».

Про трудові подвиги молоді, про те, як орлине плем'я комсомольської юності штурмувало цілину Алтаю, як «зійшла і пішла крокувати по чорній, добре прогрійтій сонцем ріллі незкінченими струнками шеренгами» золота пшениця, як вирости і духовно збагатились самі підкорювачі степу, які труднощі вони подолали і як розкривалася кожна людина в цих труднощах, які витримала випробування, про те, як закономірно приходило до загибелі те, що стоїть на шляху нашої праці, — про все це розповідає роман М. Бубеннова «Орлиная степь» (ж. «Октябрь», № 7, 8, 9, 10, 1959 р.).

ще чотири хлопці сплять. У нас навіть староста є.

— І ніхто не чергує?

— Ніхто...

— А хто ж тут живе? — за професійною звичкою я вийняв записну книжку та олівець. — Хто староста?

Петро мовчав. Мабуть, йому було соромно за своїх співжителів.

Я глянув на список, який висів на дверях. Список гласив, що тут живуть студенти-філологи. Ось вони:

1. Дмитро Яні — староста кімнати.

2. Юрій Лобанов.

3. Євген Скотников.

4. Віктор Мороз.

Прізвище Петра Осадчука я з цього «чорного списку» викреслив.

Левко САТИРА.

НОВЕ В ОПАЛЕННІ КВАРТИР

Колектив науково-дослідного Інституту санітарної техніки Академії будівництва та архітектури Української РСР розробив конструкцію установки для повітряного опалення окремих квартир.

Нова система опалення складається з невеликого вовняно-повітряного калорифера, який має кілька газових пальників, регулюючих пристроїв.

Тепле повітря від калорифера надходить в кімнати крізь жалюзійні решітки. Автоматичні пристрої регулюють температуру повітря в кімнатах, зволожують його. Новий агрегат легко встановлюється самими будівельниками, відпадає потреба у трубах і радіаторах.

Дослідний зразок успішно пройшов лабораторні випробування.

РАДІОПРИЙМАЧ НА НАПІВПРОВІДНИКАХ

Радянські конструктори виготовили новий малогабаритний переносний радіоприймач на напівпровідниках з високою акустичною системою. До приймача підключається програвач. Живлення його батарейне. Для цього можна використати батареї «Сатурн» і звичайні — від кишенькового ліхтарика. Споживання енергії незначне. На батареї «Сатурн» новий радіоприймач може працювати понад 200 годин.

Приймач має велику потужність, легко бере далекі станції, у ньому вісім діапазонів. Особливу цінність він являє для жителів сільської місцевості.

ФРУКТИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ ДОВШЕ

Грузинські вчені винайшли спосіб, завдяки якому свіжі фрукти зберігаються набагато довше.

За допомогою опромінення гамма-промінням вони довели, що, наприклад, запашний персик не змінює ні форми, ні кольору і не втрачає свіжості протягом кількох місяців. Променева стерилізація прискорює дозрівання субтропічної хурми. Поліпшуються її смакові якості.

Транспортувати хурму майже неможливо, бо вона швидко псується. А після опромінення її можна перевозити навіть на крайню Північ. Застосування гамма-променів для зберігання свіжих фруктів і поліпшення їхніх смакових якостей відкриває великі перспективи.

Літературний куток

Н. СТОЯНОВА

БУДЕТ...

Будет ясное солнце над степью
И спокойная мутная даль.
В голубое неяркое небо
Улетит межпланетный корабль.
Через толстые стенки кабины
Станет точкой казаться Земля,
Но останется запах польны
В неземной полутьме корабля.
И теперь недалекие звезды
Заблестят в пустоте за кормой,
По-земному знакомо и просто,
Как в безлунные ночи зимой.
Станет странно тревожным
и близким
Яркий солнечный диск впереди.
Синеватые бледные искры
Поползут за кормой, как следы.
И покажется странным,
что где-то
На далекой-далекой Земле
Есть горячее пыльное лето
И сухие листки тополей.

ЛУНЕ

Ты привычно смотрела с небес,
Для земли серебристо горя,
И веками тянули тебе
Свои воды земные моря.
Твой тревожный и ласковый свет
Растворялся над ширью полей.

Бесконечные тысячи лет
Ты его отдавала Земле.
По твоей неподвижной пыли
В мелких трещинах каменных
гор

Только серые мхи проросли
Из коричневых зернышек спор.
Ни травы, ни деревьев, ни рос
На холодных упругих стеблях,
Ни могучих безудержных гроз —
Ничего, чем богата Земля.

Подожди! Сквозь беззвездную
ширь

Безграничная мудрость людей
Принесет в твой разбуженный
мир

Шум весенних ветров и дождей.
Подожди! В твоих мертвых
морях

Скоро будет живая вода,
И в широких зеленых степях
На ветру зазвенят провода.

Дождь тревожно барабанит
в стекла,
Вдаль бежит дорога, как змея,
Даль сама замерзла и промочла,
Ждет рассвета, где-то притаюсь.
Он придет — не солнечный,
холодный,
С хмурым небом в серых
облаках,
И в мои синеватые окна
Мокрой веткой постучит слегка.

РЯДКИ З ЦІЛИННОГО БЛОКНОТУ

Володимир ЗІНЧЕНКО

Фантаста дивного уява
Не в силі справді осягти
Твою просту буденну справу,
Усе, що звично робиш ти.

Його уяві не під силу
Твоєї ниви далечинь,
Яку твоя рука зростила
В пориві доблесті й сумлінь.

Йому ніколи не збагнути
(Бо він не практик, а фантаст),
Що може дати земля розкута,
Що нива виорана дасть.

Здивуєш ти його, юначе,
Здивуєш надто, через край,
Якщо випадком він побачить
Твоєї ниви урожай.

І буде він даватись диву —
За строк який, коли змогла
Заколоситись буйно нива,
Де вікувала ковила?

І де той велетень, той дужий,
Що ниву отаку зростив?
І не повірити він, мій друже,
Як взнає:
Велетень — це ти.

Курились згарища війни,
Вночі ридала гірко мати,
І вперше він сльозу зронив,
Уболіваючи за татом.

А тато з бою не вернувся,
Щоб сльози витерти у сина,
Хоч ждав його він всю війну.
Й плекав надію в самотині.

Лиш тінь скорботи залягла
Йому в очах, ясных і синіх.
Ніяка радість не змогла
Ту тінь осягати й донині.

Весна надійде, й височінь
Блакитної глянє на простори.
В його ж очах — скорботи тінь,
В очах його — криваве горе.

Надійде осінь золота,
І він збира врожай багатий,
Та знов дитяча гіркота
В очах не хоче пригасати.

І не одну ще цілину
Йому в краях нових орати,
Та всюди буде він війну
Й дитяче горе пам'ятати.

Ви чули, як степи говорять?
Ви чули мову степову,
Коли світанок гасить зорі
Й вмиває росами траву?

Ви чули мову нив пшеничних
В досвітнім мареві степів,
Коли ще ратая не кличе
У поле жайворона спів?

То мова тиші голосної,
То тиші крик у голубинь,
Щоб тінь від бомби навісної
Не вкрила степу далечинь.

То мовчазне волання ниви
На всі широти і світи,
Щоб благодатні грози-зливи
Вмивали землю з висоти.

То пісня степу величава
Про юні руки трудові,
Що в час ранкової заграви
Ідуть на подвиги нові.

ПОПРАВКА

В № 35 нашої газети від 4 грудня ц. р. в статті Б. Дерев'янка «Така добрість нам не потрібна» з вини автора трапилася помилка. В шостому абзаці статті треба читати (див. з п'ятого рядка): «Перед лицем безперечних фактів член комсомольського бюро факультету Іван Устинов в комітеті комсомолу так побудував свій виступ...» — і далі за текстом.

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.

